PWYLLGOR LLYWODRAETH LEOL A THAI:

Dyddiad:	**13 Tachwedd 2002**
Lleoliad:	
Teitl:	**Deddf Cartrefi Cynnes ac Arbed Ynni 2000 - Ymgynghoriad ar Ymrwymiad Tlodi Tanwydd Cymru**

Diben

1. Ystyried yr Ymgynghoriad ar Ymrwymiad Tlodi Tanwydd Cymru (atodiad 1), sy'n anelu at fodloni gofynion Deddf Cartrefi Cynnes ac Arbed Ynni 2000 trwy roi Strategaeth ar waith, cyn belled ag y bo'n ymarferol, i waredu achosion o dlodi tanwydd yng Nghymru.

Crynodeb/Argymhellion

2. O dan amodau Rheol Sefydlog 9.7, mae cyfrifoldeb ar bob un o bwyllgorau pwnc y Cynulliad i gyfrannu at ddatblygu polisïau'r Cynulliad yn y meysydd y mae Ysgrifennydd perthnasol y Cynulliad yn atebol amdanynt, ac i adolygu'n barhaus y gwariant a'r gwaith sy'n gysylltiedig â gweithredu'r polisïau.

Cefndir

3. Yn ôl diffiniad Deddf Cartrefi Cynnes ac Arbed Ynni, ystyrir bod person yn byw "mewn tlodi tanwydd" os yw'n aelod o deulu incwm isel, ac yn byw mewn cartref na ellid ei gadw'n gynnes am gost resymol. Mae hefyd yn ei gwneud hi'n ofynnol i Gynulliad Cenedlaethol Cymru gyhoeddi a gweithredu strategaeth i leihau achosion o dlodi tanwydd, gan restru'n benodol yr hyn y dylai'r Cynulliad ei wneud, sef:

- dweud beth yn union a olygir gan 'incwm isel'; ‘cost resymol’; a bod yn gynnes; neu roi diffiniad amgen;
- ymgynghori â phersonau neu sefydliadau sy’n cynrychioli buddiannau'r rheini sy'n byw mewn tlodi tanwydd;
- cyhoeddi strategaeth erbyn 31 Mawrth 2003 sy'n gosod polisïau'r Cynulliad ar

gyfer gwaredu tlodi tanwydd, cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol;

- o bryd i'w gilydd asesu effaith y strategaeth a'r cynnydd a wnaed o ran cyflawni'r amcanion a chwrdd â'r dyddiadau targed; a
- cyhoeddi'r newidiadau i'r strategaeth a gyhoeddwyd.

Mae'r ddogfen ymgynghori (atodiad 1) yn cynrychioli cynigion Llywodraeth y Cynulliad i fodloni gofynion y Ddeddf.

4. Mae'r adrannau dilynol o'r ddogfen o ddiddordeb arbennig:

- Pennod 2 – The Scale and Definition of Fuel Poverty, sy'n nodi yr hyn rydym yn ei wybod am y broblem yng Nghymru ar hyn o bryd, ein cynlluniau i gael mwy o wybodaeth a'n cynigion i ddiffinio tlodi tanwydd at ddibenion y Ddeddf.
- Pennod 4 – Welsh Solutions to Welsh Problems, disgrifio'r prif bolisïau sy'n anelu at daclo tlodi tanwydd yn y sectorau tai cymdeithasol a phreifat, y gwaith y mae'r cyrff cyhoeddus a phreifat yn ei wneud i gyflawni hyn, mentrau iechyd perthnasol, gweithgareddau presennol a gweithio mewn partneriaeth.
- Pennod 5 – Targets, manylion ein targedau interim a chyffredinol.
- Pennod 6 – Monitoring Progress Against the Strategy, manylion ein cynigion dros sefydlu Grwp Ymgynghori ar Dlodi Tanwydd Cymru.

Materion i'w Hystyried

5. Ar 29 Hydref 2002 cylchredwyd y ddogfen ar gyfer ymgynghori at bron 400 o gyrff ac unigolion â diddordeb mewn tlodi tanwydd, a cheir manylion ym Mhennod 8 o'r ddogfen. Darparwyd copi unigol hefyd i Aelodau o'r Cynulliad a bydd y ddogfen yn cael ei harddangos ar dudalennau gwe y Gyfarwyddiaeth Dai. Bydd y cyfnod ymgynghori yn dod i ben ar 21 Ionawr 2003.

6. Mae Tlodi Tanwydd eisoes yn flaenoriaeth o fewn y Cynulliad, ac mae'n un o themau'r Strategaeth Dai Genedlaethol. Hefyd, y Cynllun Effeithlonrwydd Ynni Cartref Newydd (CEYC) yw prif ddull y Cynulliad o leddfu tlodi tanwydd, trwy ddarparu ystod o fesurau ar gyfer inswleiddio a chynhesu cartrefi'r rheini sy'n dioddef tlodi tanwydd, ac mae'r cymorth ar gael ar ffurf grant hyd at uchafswm o £2,700. Eleni rydym yn sicrhau bod dros £11 miliwn ar gael i CEYC ar gyfer y gwaith hwn. Rydym hefyd yn gweithio i gysylltu CEYC â mentrau eraill sy'n ymwneud â thlodi tanwydd, fel Ymrwymiad Effeithlonrwydd Ynni y cyfleustodau cyhoeddus, sy'n ariannu mesurau tebyg i CEYC, ond sy'n targedu'r rheini nad ydynt yn bodloni holl feini

prawf cymhwyster CEYC.

7. Wrth lunio'r ymgynghoriad hwn, gwnaethom ddefnyddio llawer o'n gwaith blaenorol, sef yr hyn a welir ym Mhennod Cymru ar Strategaeth Tlodi Tanwydd y DU, a gyhoeddwyd gan y Llywodraeth a'r gweinyddiaethau datganoledig yn ystod mis Tachwedd 2001. Mae hyn eisoes yn ffurfio sail ar gyfer strategaeth gynhwysfawr i Gymru ac mae'n nodi mai 2010 yw'r targed ar gyfer gwaredu tlodi tanwydd yng Nghymru, cyn belled ag y bo'n ymarferol, ymysg y grwpiau sydd mewn perygl.

8. Strategaeth Tlodi Tanwydd y DU yw ffrwyth gwaith y Grwp Gweinidogol ar Dlodi Tanwydd a Gweinidogion o'r DTI; DEFRA; Swyddfa'r Cabinet; Yr Adran Iechyd; Yr Adran Nawdd Cymdeithasol; Y Trysorlys a'r gweinyddiaethau datganoledig. Roedd y Rheoleiddiwr Ynni hefyd yn aelod o'r grwp. Nod y grwp oedd cymryd gorolwg strategol er mwyn sicrhau y cydlynir y polisïau a'r mentrau newydd hynny sy'n ymwneud â thlodi tanwydd ar draws y Llywodraeth, a'u bod yn integreiddio â gweithgareddau'r cyrff allanol perthnasol, fel y rheoleiddiwr a'r diwydiannau ynni.

Goblygiadau Ariannol

9. Mae cyllideb CEYC bresennol y Cynulliad a'r cynlluniau i'r dyfodol yn darparu swm sy'n ddigonol i gyrraedd targed Cynllun i Gymru, sef defnyddio'r cynllun CEYC i helpu 38,000 o gartrefi sy'n dioddef tlodi tanwydd, erbyn mis Mawrth 2004. Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol pellach o fewn cynlluniau gwario presennol y Cynulliad. Gellir cyflawni'r targedau tymor hir a nodir yn y Strategaeth trwy gynnal gwaelodlin cyllideb CEYC i'r dyfodol, ynghyd â chydweithio gyda mentrau tebyg o'r sectorau cyhoeddus a phreifat. Gobeithiwn greu partneriaeth weithredol gyda'r rhain.

Cydymffurfio

10. Mae'r strategaeth yn gwneud defnydd o ystod o bwerau'r Cynulliad er mwyn hybu cynhwysiant cymdeithasol, effeithlonrwydd ynni a chynaliadwyedd. Mae'n cynnwys materion sydd wedi'u datganoli a rhai sydd wedi'u cadw'n ôl. Wrth gytuno ar y strategaeth, mae'r Cynulliad yn arfer ei bwerau o dan y Ddeddf Cartrefi Cynnes ac Arbed Ynni 2000. Mae unrhyw waith a wnaed trwy gyfrwng y Strategaeth i daclo tlodi tanwydd hefyd yn weithredol dan Adran 15(1) o Ddeddf Nawdd Cymdeithasol 1990 -sef y pwer i roi grantiau ar gyfer gwella effeithlonrwydd ynni.

Camau i'w Cymryd gan y Pwyllgor Pwnc

11. Gofynnir i'r Pwyllgor nodi Strategaeth Tlodi Tanwydd y DU, ac i gyflwyno eu sylwadau.

Y Gangen Adeiladu ac Ynni Domestig - Y Gyfarwyddiaeth Dai